

když buďto jedna osoba ozbrojená neb více sebraných lidí vtrhne do domu neb bytu aspoň proti mlčky projevené neb předpokládané vůli osoby oprávněné. Ta okolnost, že obžalovaní nevykonali skutečně zamýšleného násilí na řediteli S-ovi, má v daném případě ten význam, že se jim nepřičítá za vinu zločin dokonáný, nýbrž jen nedokonáný.

Obžalovaný Rudolf Š. shledává konečně nesprávným své odsouzení pro zločin dle § 87 tr. zák. Leč neprávem. Tímto všeobecným trestným ustanovením mají býti postižena ona neurčitá ohrožení tělesné integrity lidí, pokud se týče cizího majetku ve větším rozsahu, která jsou přivoděna jakýmkoliv ze zlomyslnosti předsevzatým jednáním nepřímou, však úmyslně, s vědomím a vůlí pachatele, nikoliv pouze kulposně. Tento moment neurčitosti ohrožení charakterisuje právě prvý případ zločinu dle § 87 tr. zák. K jeho skutkové povaze stačí proto, je-li jednáním pachatele vytvořen takový stav věci, jenž zavdává příčinu k obavám, že následkem něho bude někdo na tělesné integritě neb na majetku ve větším rozsahu poškozen. Dle zjištění nalézacího soudu bylo takovéto nebezpečí v obžalobu daným jednáním obžalovaného přivoděno, pokud se týče nebezpečí již jsoucí zvětšeno a nejsou vývody stížnosti s to, opodstatněnost soudcovského výroku zvrátiti. Je také přirozeno, že po té, co se událo, jakož i hledíc k tomu, že rozlícený dav pronásledoval prchajícího S-a, byl výrok obžalovaného: »Kamenujte ho« v souvislosti s tím, že také hned po S-ovi hodil těžkým kamenem, v nejvyšší míře způsobilým, by rozpoutal vášně davu takovou měrou, že účinku nelze ani dohlédnouti. Rozsudek též zjišťuje, že výkřik obžalovaného nezůstal bez účinku, poněvadž i jiní pak po S-ovi kameny házeli a ho jimi zasahovali. Tím nastaly ovšem »zvlášť nebezpečné poměry«, jaké má na zřeteli § 87 tr. zák. Předpis tento nežadá, aby tu bylo nebezpečí pro více osob, nýbrž stačí za ostatních předpokladů citovaného zákonného ustanovení i ohrožení člověka jediného. To vysvítá z dikce samotného zákona (§ 85 lit. b), 87), používajícího výrazu »lidí« (»von Menschen«), čímž jako v § 335 tr. zák. má býti vyjádřen jen pojem druhu; tam, kde se ku zločinu vyžaduje více lidí, je to v příslušných ustanoveních zákonných vždy výslovně řečeno (§§ 59, 63, 65, 83, 279 a t. d. tr. zák.). Dle zjištění rozsudku nesměřovalo také jednání obžalovaného k přímému tělesnému poškození ředitele S-a, nýbrž k přivodění, pokud se týče zvýšení neurčitého ohrožení jeho osoby. Z tohoto důvodu nemůže přijíti v úvahu ani § 152 ani § 411 nebo § 431 tr. zák. a není proto opodstatněn uplatňovaný obžalovaným důvod zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř.

Čís. 717.

Porušení předpisů o zásobování uhlím a o rovnoměrném jeho rozdělení mezi spotřebitele není ještě samo o sobě pletichami.

V tom, že prodatel nepřenesl výhody z neobvykle levného nákupu na dalšího nabyvatele, nelze ještě spatřovati jednání pletichářské.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1922, Kr I 582/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském

trestním soudě v Praze ze dne 10. února 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a obžalovanou z obžaloby sprostil.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalované jest odůvodněna již s hlediska čís. 9 a) § 281 tr. ř. Dlužno sice přisvědčiti nalézacímu soudu, že v činnosti obžalované jsou objektivně pletichy, a potud nemá zmateční stížnost pravdu. Pletichami podle § 11 čís. 4 zákona o lichvě dlužno rozuměti každé úmyslné jednání, které, hledíc k poměrům vyvolaným válkou, vybočuje z mezí řádného a solidního obchodu, při čemž obchodování znamená převod statků s jedné osoby na druhou. Podle nařízení čís. 369/17 ř. zák., pokud se týče 70/18 sb. z. a n. hospodařil uhlím stát a to posléze prostřednictvím ministerstva veřejných prací. Každý spotřebitel uhlí mohl dostati uhlí buď pouze na lístky nebo jiným způsobem, veřejnou mocí upraveným, nikoliv však bezprostředně ze soukromé ruky. Obžalovaná, která neměla ani živnostenského oprávnění k obchodu uhlím, ani si neoprátila zvláštního povolení k nákupu uhlí od železničních zřízenců, přes to však sprostředkovala dodávku uhlí Richardu K-ovi, činila tak neprávem, porušujíc pravidla, která státní správa uznala za nutná v zájmu spotřebitelstva předepsati pro obchodování uhlím. Již proto, že tato pravidla byla porušena, jest zde skutková podstata pletich po stránce objektivní. Při tom nezáleží naprosto na tom, zda obžalovaná uhlí Richardu K-ovi prodala, či zda šlo mezi ní a Richardem K-em o smlouvu směnnou; také nezáleží na tom, že kupovala uhlí od železničních zřízenců, u nichž byl prodej uhlí zakázán, tedy pod rukou. Porušení předpisů o zásobování uhlím a o rovnoměrném jeho rozdělení mezi spotřebitele není však ještě samo o sobě důvodem potrestání obžalované pro přečin podle § 11 čís. 4 zákona o lichvě, ježto pletichy, kterých se obžalovaná dopustila, musily by býti způsobily zvýšiti cenu předmětu potřeby, aby zakládaly skutkovou podstatu zmíněného přečinu. Právě této známky však postrádá jednání obžalované. Nalézací soud viděl ji v tom, že cena uhlí, obžalovanou nakupovaného, byla stupňována z 1 K, za kterou uhlí nakupovali železniční zřízenci, na 3 K, za kterou uhlí nakupovala od nich obžalovaná, která mimo to podle zjištění nalézacího soudu počítala se ziskem při dalším zeizení, ať již by se bylo stalo dalším prodejem uhlí Richardu K-ovi nebo směnou jeho s Richardem K-em. Leč předpoklad, že obžalovaná nakoupila veškeré uhlí po 3 K za 1 q, nehodí se především podle zjištění nalézacího soudu na nákup uhlí od železničního zřízence Josefa N-a; neboť obžalovaná kupovala po 3 K 1 q uhlí pouze od neznámého člověka, nikoliv však od Josefa N-a, s nímž podle jeho svědecké výpovědi došlo vlastně jen ke směně uhlí za uhlí. Pro případ Josefa N-a možno tedy počítati jenom se zjištěním, že i při tomto uhlí počítala obžalovaná se zeizením na zisk. Nalézací soud při zjišťování způsoblosti jednání obžalované, stupňovati cenu uhlí, jí nakoupeného, uplatnil stanovisko, že stačí způsoblost jednání, stupňovati cenu, v tom kterém případě právě ujednanou, tedy v tomto případě cenu 1 K za 1 q na 3 K, pokud se týče ještě výše. Toto stanovisko však není správným. Lichvěvní zákon chrání spotřebitele před cenou přemrštěnou, tedy před cenou skutečnou hodnotou

věci neodůvodněnou. Tato ochrana spotřebitele jest obsažena nejenom tam, kde se mluví výslovně o předražování, jako v § 7 zákona o válečné lichvě, nýbrž i v § 11 čís. 4 zákona o lichvě. Dlužno proto zkoumati v každém případě, zda pletichy byly způsobily stupňovati cenu nad skutečnou hodnotu věci, totiž nad tu cenu, jak by se vytvářela předpokládaje působení vlivů hospodářsky odůvodněných a právně respektovaných, mezi dvěma činiteli, kteří při vyjednávání o jejím prodeji mají stejné postavení a volnost hospodářského chtění. Pouze na tuto cenu má spotřebitel oprávněný nárok a pouze tuto cenu zaručují mu ustanovení zákona o lichvě. V těch případech, kde nastane zcizení předmětu spotřeby za nízkou, skutečnou hodnotou jeho neodůvodněnou cenu na základě určitých okolností, které se shlukly v osobě prodávajícího neb kupujícího a znamenají pro prodávajícího snad ztrátu, pro kupujícího pak náhodnou osobní výhodu, není přenešení této osobní výhody na spotřebitele hospodářsky odůvodněno a lichevním zákonem chráněno. Jest jisto, že v tomto případě za takovýchto podmínek nakupovala obžalovaná uhlí, které dodala Richardu K-ovi. Železniční zřízení prodali jí uhlí, které sami jen ze služebních příčin platí po 1 K za 1 q, po 3 K za 1 q, tedy hluboko pod cenou, za kterou se — jak všeobecně známo — uhlí v obchodě legalním prodávalo, a která i částku 10 K, kterou nalézací soud zjišťuje jako nejvyšší mez dodací ceny pro Richarda K-a, převyšovala. Obžalovaná takto dosáhla prostřednictvím železničních zřízenců osobní výhodu, kterou nebyla povinna přenášeti při dodávce uhlí na Richarda K-a, jenž měl nárok jen na uhlí, jehož cena by byla 10 K převyšovala. Z tohoto důvodu nelze uznati, že by tu byla, alespoň objektivně, také druhá náležitost skutkové podstaty přečinu § 11 čís. 4 zákona o trestání válečné lichvy ve formě pouštění se do pletich i je tím vyloučena též posuzovatelnost jednání obžalované s hlediska speciálního případu pletich, totiž obchodování řetězového.

Čís. 718.

Řezník, jenž nakupuje maso od venkovských řezníků a dováží je do hlavního města, masem nedostatečně zásobeného, není řetězovým obchodníkem.

Pokud by však nakupoval za cenu, proti úřední ceně zvýšenou, dlužno v jeho jednání spatřovati pletichy.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1922, Kr I 621/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Josefa H-a a Anny R-ové do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 31. března 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle § 11 čís. 4 zák. ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného Josefa H-a jest odůvodněna, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. Řetězovým obchodem